

ES og norðuratlantshavið

Í GJÁR skuldi ein avgerð verða tikin um norskan limaskap í ES. Vit vistu ikki úrslitið av samráðingunum millum Noreg og ES, tá blaðið fór til prentingar, men tað leikaði hart á hjá báðum partum. Stríðsspurningurin er ma. rætturin til fiskiskap í norskum sjógv. Norðmenn hava mestsum gjørt fiskiskapin til ein kardinalspurning, og tað sama hava ávíð av ES-londunum gjørt. Meðan norðmenn ikki vilja hoyra talan um at lata ES-londum fiskirættindi, so krevja Spania og Portugal henda rætt.

MEÐAN tað hevur nógv at siga fyri stórar partar av norskum vinnulívi at koma upp í ES, so eru tað aðrir partar eitt nú veiðuparturin av fiskivinnuni, sum ikki ynskja tað. Mett verður, at sleppa ES skip at fiska við norsku strendurnar so verður tað

mønustingurin hjá smásamfæløgnum í Norðurnoregi. Hetta sama er t.d. hent í portum av Írlandi, har skip í ES londum í dag veiða frítt. Bygdasamfæløgin eru taparar.

TAÐ er givið, at norskur limaskapur í ES er eisini ein spurningur, sum má hava føroyskan áhuga. Tað eru tey, sum halda, at fara norðmenn upp í ES, so hava Føroyar einki annað val enn at fara upp í. Víst verður á, at føroyskar fiskavørur fara at verða við skerdan lut, um Noreg verður limur og vit eru uttanfyri. Nettup tað at Noreg framleiðir somu vørur sum vit ger, at hesar vørur koma at fáa framhjárætt fram um okkum, tá landið verður innan fyri múrararnar og vit uttanfyri.

SÍÐANI eru tað onnur, sum meina, at limaskapur í ES kemur heilt at forkoma samfæløgnum í

Norðuratlantshavi. ES, sum hevur tørv á rávøru tvs. bæði til mannaføði og til ídnaðin - her verður hugsað um fiskiríkidømið og oljuna - hevur áhuga í at fáa hendur á hesum ráevnum og tann besti máttin til tess er at fáa lond sum Noreg, Føroyar og Ísland og eisini Grønland at gerast limir í ES. Hetta er sjálvandi ikki nakað, sum tað verður tosað hart um í ES.

HVUSSU verður og ikki so fer norskur limaskapur at hava ávirkan á okkum. Spurningurin er so um, hvat vit tá skulu gera: eina nýggja avtalu við ES, tollunión ella limaskap. Hetta eru uttan iva spurningar, sum fara at standa sera frammaliga í orðaskiftinum í Føroyum komandi mánaðirnar. Ikki tí tað er lögtingsval, men tí at vit skulu fremja eitt val á hesum økinum: vit skulu til at finna fram til, hvat vit vilja og hvat vit kunna.

TAÐ hevði verið rætt at fingið kannað, hvørjar avleiðingar henda og handa loysnir fer at hava fyri okkum. Hetta mátti verið ein uppgáva hjá flokkunum á tingi at tikið stig til: nevniliga at sett ein bólk at kanna støðu Føroya eftir møguligan norskan limaskap. Tað eru so tey, sum halda, at ein slík kanning átti at verið gjørd uttan mun til um Noreg verður limur. Undir øllum umstøðum eru hetta spurningar, sum hava so stóran týdning fyri okkara framtíð, at vit eiga at fáa eitt breitt orðaskifti um málið. Í blaðnum í dag leggur ein av ES-andsstøðingunum fyri við grein um kvotur og ES.

SOSIALURIN

David Anderson, leiðari í bretska samráðingarnevndini:

Semja um markið um nakrar mánaðir

Teir vóru væl fyri og í góðum hýri, teir báðir samráðingarleiðararnir, Árni Olafson og David Anderson, tá teir møttu á fyrsta tíðindafundinum, sum hildin er í sambandi við marknasamráðingarnar millum Føroyar og Bretland.

Niðurstøðan aftaná hetta samráðingarumfarið er tann, at báðir partarnir eru við at nærkast hvørjum øðrum. Talan er helst um mánaðir til ein endalig loysn er fingin á málinum. Nógv bendir á, at bretar hava slakað í sínum upprunakravi. Báðir partar rokna við eini samráðingarloysn og er tí nær um útilokað, at málið endar við altjóða dómstólin í Haag.

Friggjadagin var fundur í Havn um markið millum Føroyar og Bretland. Ongantið áður hava bretar møtt so mannsterkir á fundi sum hesaferð. Til samans 8 fólk vóru við í bretska sendinevndini og merkir hetta, at bretar nú eru farnir at leggja uppátt stórri dent á at fáa eitt samráðingarútslit innan ikki alt ov langa tíð.

Hetta váttaði bretska

samráðingarleiðarin David Andersen eisini á tíðindafundi í Tinganesi seinna partin friggjadagin. Hann helt fyri, at samráðingararnar nú eru komnar so mikið væl áleiðis, at tað nú helst bert er talan um mánaðir til teir og føroyingar fara at finna eina loysn.

Tað skilt eisini, at bretar hava slakað nakað í sínum upprunakravi. Tað

sígt, at teir vilja góðkenna eitt mark, sum er væl syðri enn tað teir annars hava kravt. Annars er krav teirra ongantið komið alment fram. Tað var annars fyrrverandi danski uttanríkisráðharrin, Uffe Ellemann-Jensen, sum á tíðindafundi alment segði frá tí víðgongda bretska kravinum, sum rakk heilt inn á klettinum.

Ikki eitt stríð

Upp á fyrsurning hvat hetta marknastríð snýr seg um sigur David Anderson, at talan er ikki um nakað stríð. Hann vísir á, at samráðingarnar snúgu seg rætt og slætt um at seta eitt mark út frá altjóða reglum og lógum, og har tað ikki ber til, so at seta eitt slíkt mark út frá samráðingum.

Pressuskriv

Tingingarnar millum Føroyar/Danmark og Bretland um landgrunsmar, Tórshavn 4. mars 1994.

Ein sendinevnd umboðandi Føroyar/Danmark og ein sendinevnd fyri Bretland hildu 4. mars 1994 fund í Tórshavn til framhaldandi samrøður um landgrunsmarkið millum Føroya og Bretlands.

Partarnir váttaðu av nýggjum vilja teirra at finna fram til eina samráðingarloysn á marknaðarspurninginum, ið báðir partar kunnu vera nøgdir við. Í hesum viðfangi tóku teir til eftirtektar, at vinnan hevur vaksandi áhuga fyri økinum millum Føroyar og Hetlands.

Í samráðingunum í dag, ið sum vanligt fóru fram á vinsamligan hátt, hildu samrøðurnar um landgrunsmarkið fram, og nýggj hugskot vórðu havd á lofti. Samrøðurnar verða uppførtar á næsta fundi, ið verður í Keypmannahavn 19.-20. mai.

Tórshavn, 04.03.1994

Fyri føroysku/donsku sendinevndina
Árni Olafson

Fyri bretska sendinevndina
David Anderson

-Vit hava síðani 1964 roynt at fingið sett undirgrundarmark kring alt Bretland. Tað byrjaði við Noregi. Og síðani hava vit fingið ásett mark saman við okkara grannalondum kring alt Bretland, og nú er so bara markið millum Skotland og Føroyar eftir.

David Andersen sigur, at av tí at báðir partar ikki hava somu sjónarmið, so er neyðugt við samráðingum, har fleiri tekniskir

spurningar skulu greiddast. Samráðingarnar hesaferð hava verið sera góðar og vinarlígar. Føroyski samráðingarleiðarin Árni Olafson legði fram nøkur nýggj sjónarmið á seinasta fundinum í Londum, og hesum hava bretar so svarað aftur á fundinum í Havn.

Vita ikki hvat hvør elgur

Vit spurdu David Ander-